

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
n.registrator@regeringskansliet.se
n.nationellplan@regeringskansliet.se

SWEDTRAIN
genom Pia Lagerlöf

Remissvar Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2018-2029

SWEDTRAIN är branschföreningen för järnvägsindustrin i Sverige. Bland medlemsföretagen finns flera av världens största tillverkare av tåg och signalsystem, fordonsunderhållsföretag, konsultföretag, fastighetsföretag och forskningsinstitut. SWEDTRAIN representerar alltså en stor del av järnvägssektorns viktigaste aktörer.

Vi lämnar härmed vårt remissvar med anledning av Trafikverkets förslag till inriktningsunderlag.

Frågor kring remissvaret kan ställas till Pia Lagerlöf på 08-782 09 15 eller SWEDTRAIN@tebab.com

Med vänlig hälsning

SWEDTRAIN – Föreningen Sveriges Järnvägsindustrier

Pia Lagerlöf
Generalsekreterare

1. Sammanfattning

Att ställa om transportsystemet till ett robust, tillförlitligt, energieffektivt och klimatsnålt system som motsvarar kundernas efterfrågan på olika transportslag är en av de viktigaste frågorna för Sveriges framtida konkurrenskraft. Detta framhåller även Trafikverket i sitt inriktningsunderlag som den grundläggande styrningen för utvecklingen av transportsystemet. I detta transportsystem bidrar järnvägen till att klara en rad viktiga samhällsutmaningar såsom klimatutmaningen, tillväxten, regionförstoring med bättre matchning på arbetsmarknaden samt ökad trafiksäkerhet.

SWEDTRAIN välkomnar det gedigna utredningsarbete som Trafikverket genomfört. Underlaget konstaterar att Sveriges transportbehov väntas öka betydligt under planperioden, samtidigt som sjunkande funktionalitet och ytterligare eftersläpande underhåll är ett hot mot järnvägens möjligheter att växa och öka sin marknadsandel inom transportsektorn för att bidra till att nå Sveriges uppsatta klimatmål.

Järnvägen är i början av en "andra långsiktig tillväxtperiod". SWEDTRAIN konstaterar att Trafikverkets prognoser med nuvarande anslagsnivå kommer att bryta denna utveckling och mer än halvera tillväxttakten för järnväg och samtidigt dubbla tillväxttakten för biltrafiken. Trafikutvecklingen de senaste decennierna, som är en produkt av de val människor gör, ger inte stöd för denna strategi. För att nå de långsiktiga visioner som politiken beslutat om gällande nollutsläpp av växthusgaser 2050 kombinerat med en god ekonomisk utveckling behöver trafikverket prioritera och utveckla svensk järnväg.

Den tredje inriktningen (politik för minskning av växthusgaser) i Trafikverkets inriktningsunderlag, som även är i linje med Sveriges åtaganden i den nyligen avslutade Pariskonferensen, förväntas enligt Trafikverket leda till en kraftig ökning av resandet med lokal kollektivtrafik och en stor ökning av person- och godstransporter på järnväg. SWEDTRAIN instämmer i Trafikverkets slutsats att en eliminering av det eftersläpande underhållet bedöms ge mycket positiva effekter på robusthet och punktlighet och anser därför att denna tredje inriktning (+15%) är det enda alternativ som kan nå de beslutade visionerna för framtidens transporter och därmed möta de utmaningar som Sverige står inför.

Sammanfattning av SWEDTRAINS viktigaste ståndpunkter och förslag:

SWEDTRAIN stödjer

- Alternativ 3 (+15 procent) för att öka järnvägens robusthet och möta klimatutmaningarna.
- Ökade satsningar på systematiskt underhåll av järnvägen.
- Planerade investeringar för att öka kapacitet och tillförlitlighet i det befintliga järnvägssystemet. Många av dessa bör tidigareläggas i möjligaste mån och fokus bör nu ligga på genomförande och inte ytterligare utredande.
- Arbetet med att ta fram en nationell underhållsplan för att ha koll på anläggningen och därmed också ha möjlighet att prioritera

SWEDTRAIN önskar att Trafikverket dessutom

- Arbetar på ett transparent sätt och samverkar aktivt med marknadens aktörer
- Säkerställer att planeringen och byggandet av de nya stambanorna inte försenas.
- Inför stråkvis underhåll för att på bästa och effektivaste sätt nyttja de pengar som finns.
- Tar fram en samlad åtgärdsstrategi i syfte att möta efterfrågan på mer kapacitetsstarka tåg ex. längre och tyngre

SWEDTRAIN anser att Staten bör satsa minst 2 % av de planerade infrastrukturinvesteringarna i järnvägen på järnvägsforskning under de kommande 20 åren.

2. Ökad satsning på systematiskt underhåll och reinvestering i befintligt järnvägssystem

Sveriges transportbehov väntas öka betydligt under planperioden. Samtidigt ser SWEDTRAIN, med dagens beslutade investeringsnivåer, en sjunkande funktionalitet och ett ytterligare eftersläpande underhåll. Detta underminerar järnvägens möjligheter att växa som marknadsandel i transportsektorn och bidra till att Sverige når uppsatta klimatmål.

För att nå de politiskt beslutade målsättningar om att minska transportsektorns klimatpåverkan och Sveriges åtaganden om minskande transporter på väg, kraftigt ökande kollektivtrafikresande och en ökning av person- och godstransporter på järnväg ser SWEDTRAIN att Trafikverkets tredje alternativ (+15 procent), med en ökning av tilldelade medel, som det enda rimliga alternativet av de som presenteras i inriktningsunderlaget.

En nationell underhållsplan bör utarbetas för att skapa kontroll över anläggningen och se till att underhållsinsatser säkras över tid. Detta skulle tillsammans med ökade satsningar ge möjlighet att strukturerat arbeta med att minska underhållsskulden för svensk järnväg.

Det finns även effektivitetsvinster att göra genom att skapa möjligheter för mer kapacitetsstarka tåg på svensk järnväg. För att uppnå detta krävs en samlad åtgärdsstrategi som harmoniserar med EU:s regelverk och mål.

Minskad redundans, ett mer transparent arbetssätt och införande av stråkvis underhåll är ytterligare åtgärder som krävs för att få ett mer tillförlitligt järnvägssystem.

SWEDTRAIN stödjer en ökad satsning på underhåll av infrastrukturen och ökat fokus på förebyggande underhåll av infrastrukturen.

SWEDTRAIN föreslår att staten ökar trafikverkets tilldelade medel enligt alternativ 3 (+15 procent).

SWEDTRAIN uppmanar Trafikverket att i möjligaste mån tidigarelägga de projekt som ger störst effekt på robusthet och kapacitet.

3. Viktiga investeringar

Mot bakgrund av den ökade trafikutvecklingen och den redan idag bristande kapaciteten på stambanorna är det viktigt att Sverige även investerar i ny järnvägsinfrastruktur. Det är angeläget att planeringen och byggandet av de nya stambanorna inte försenas, detta arbete behöver göras parallellt med upprustning och underhåll av befintlig infrastruktur.

Ur ett persontrafikperspektiv bidrar nya stambanor med bättre tillförlitlighet, kortare restider och gör järnvägen till ett än mer attraktivt alternativ jämfört med mindre miljövänliga transportslag, framförallt när det kommer till mellanlänga resor. Ur ett godsperspektiv möjliggör de nya banorna en avlastning av befintliga stambanor och utrymme skapas att utveckla robusta godstrafikkorridorer.

Bland andra viktiga kommande investeringar för att på kort sikt (fram till 2030) möta näringslivets behov av godstransporter finns Ådalstriangeln som möjliggör effektivare trafikupplägg och redundans, Norrbotniabanan som möjliggör en långtgående separering av nord- och sydgående godstrafik, dubbelspår på Malmbanan för en utökad kapacitet mellan Kiruna och Narvik.

SWEDTRAIN stödjer satsningarna på investering av nya stambanor.

4. Forskning och Innovation

Forskning, Innovation och Utbildning är nyckelfaktorer för järnvägens fortsatta framgång. Trafikverket anger i inriktningsunderlaget att: *"Ny teknik kräver flexibilitet i planering, styrning och användning – kraven på och behovet av infrastruktur kan snabbt förändras. Nya lösningar ska testas genom utvecklingsinsatser och demoprojekt"*. SWEDTRAIN delar denna inriktning. Det är angeläget att regeringen i den förda infrastrukturpolitiken integrerar olika perspektiv som t.ex. effekter av en ökad digitalisering i näringsliv och samhälle.

Som SWEDTRAIN även har påpekat i ett inspel till forskningspropositionen är statens anslag till forskning och innovation (Fol) inom järnvägssektorn låg jämfört med Fol-investeringar i andra teknik- och kapitalintensiva branscher. Anslagsnivån till Fol är även lågt ställd mot de satsningar, strategiska möjligheter och utmaningar som transportsystemet står inför enligt inriktningsunderlaget. SWEDTRAINS förslag är att staten bör satsa motsvarande 2 % av de planerade infrastrukturinvesteringarna i järnvägen på järnvägsforskning under de kommande 20 åren.

SWEDTRAIN föreslår därför ett större fokus på forskning och innovation och att statens anslag till Fol inom transportområdet ökar de kommande 12 åren. Särskild stor vikt läggs vid järnvägsrelaterad forskning där behoven och utmaningarna är stora.